

vsaj „nemški narodnjaki.“ Ta ima „korajže!“ — Kranjski dež. zbor dobi vladni načrt postave, ki meri na to, da se iz večih malih občin napravi nekaj večjih, v posvetovanje. Ni še gotovo, če ta načrt obvelja. — V Tržici so si osnovali „bralno društvo“ ter se misli, da bode ljudem na korist in zabavo. — Dekliška šola, katero vzdržuje slov. društvo „Sloga“ v Gorici, je dobila pravico javnosti. — Za to, da se izvoli v dež. odbor g. dr. Gregorčič, ne pa dr. N. Tonkli, dela več volilcev na Primorji, vendar še ni gotovo, da se jim izgodi po volji. — V slov. „otroškem vrtu“ v Rojani pri Trstu imajo premalo prostora, ter niso mogli vseh otrok vzprejeti, kakor bi bili tudi radi. — Na mesto dr. Bulića, ki je odložil čast poslanca, izvolijo v Istri najbrž v drž. zbor g. Biankini in možu daje se hvala, da je „mož brez strahu.“ — Iz Bosne se še vedno preseli kje kak mohamedanec v Turčijo in kaže s tem, da mu bode c. kr. orel v oči. No, naj pa gleda turski polumesec! — Na Hrvaškem razpada stranka dr. Starčevića ter bode k malu v saboru v Zagrebu le ena stranka — „narodna“, tista, ki gre skoz drn in strn z ogersko vlado. — Primankljaja računi ogerski minister za finance, dr. Weskerle, na 3 milj. za 1890. Brž pa ga bode še več, sicer pa je že taka obljuba tudi nekaj.

Vunanje države. Veliki predstojnik frančiškanskega reda v Rimu je postal o. Alojzij Parma. Tak ima glas tudi v velikem cerkv. zboru. — Italija je sklenila pogodbo z Abisinijo in se torej vidi, da misli obdržati deželo, ki si jo je osvojila v Afriki, sicer pa jo je mala Masave stala že veliko denarja. — V Mantovi je pogorelo veliko gledališče, toda ital. vlada še z malim prstom se ne gane za to, da se najde uzrok požara, da-si je to dolžna. — Po vsej Franciji so volitve v drž. zbor gotove in je republika na boljem za dobro tretjino poslancev, kakor pa ostale stranke, prvih je 365, zadnjih pa je 211. Pravi se da bode predsednik Carnot in njegova vlada poslej gledala le na to, da se vtrdi republika in ohrani mir v deželi, torej tudi skatol. cerkvo. To nam je preveč obljub ob enem. — Gladstone, mož velike veljave v Angliji, je bil te dni v Parizu na razstavi in je rekel očitno, da bi on najrajši videl, ko bi si Francozi in Angleži dali roke — v zavezo. Ta beseda se pa bojda v Berlinu ni dopadla. — V Belgiji je veliko popraševanje po premogu in za to se polnijo žepi možem, ki imajo jam za premog, pravi pa se, da njih delalci niso zadovoljni, če se polnijo žepi le gospodarjem, delalcem pa so slej, kakor prej prazni. Naj brž bode pa strike. — Nemški drž. zbor ima neki zopet veselje, da dovoli Bismarcku novih 30 milj. za vojaštvo. Ni dvoma, da mu jih dovoli. — Sedaj je vendar le gotovo

da pride ruski car, ne pa carinja, v Berlin in sicer že jutri, dne 11. oktobra. O pomenu tega shoda pa sodimo, da je bolje, če molčimo. — Glas gre po svetu, da se vrše razprave o tem, da se prizna princ Koburški za bolgarskega kneza. Nekaj resnice bode že na tem glasu, da-si se težko reče, koliko. — Ni res, da odpusti Turčija več 100.000 vojakov na dom, na to še neki nič ne misli sultan. — V Atenah, glavnem mestu Gracije, bodo koncem tega meseca velike slovesnosti in to o poroki kraljeviča Konstantina s sestro nemškega cesarja, Sofijo. Nemški cesar ostane kar osem dni, če je resnica, v Atenah. — Na otoku Kreta je mir, toda po ječah zdihuje veliko kršč. mož in turska vlada jih ne misli še tako k malu izpustiti. — V Maroki, torej v Afriki, znajo ljudje tudi na goljufijo ter krivijo v mestu Tanger celo glavarja, da njegove roke v tem niso snažne. — V New-Yorku, v severni Ameriki, je 200 let preteklo, kar so se ondi prvi Nemci naselili. Vsled tega so Nemci imeli te dni velike slavnosti med seboj.

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnija Ptujška.

(Dajle.)

Istega leta na den sv. Magdalene je v Ptuj prišel nadškof Solnograški, Lenart pl. Keutschach ter je s slovesnim vhomom v posest vzel mesto in grad z vsem, kar k mestu in gradu spada in je on bil že dne 14. nov. leta 1511. od cesarja Maksimilijana za 20.000 gld. kupil.

L. 1515. oskrbel je župnik Jakob Radkerspurger pred svojim odhodom v Rim mestni cerkvi sv. Jurija v Ptuj nov altar sv. treh kraljev z umetnimi rezbarijami. Med tem, ko se je on v Rimu mudil, hotel je cesar Maksimilijan Ptujško župnijo podeliti nekemu Hoferju, a deželni stanovi so cesarja o priliki njegovega bivanja v Gradci, dne 17. junija leta 1515. prosili, naj ovo župnijo pusti Strassgangskemu župniku Jakobu, ki si je nabral že veliko zaslug, kakor za Ptuj, tako za avstrijske romarje v Rim, katerim je znamenitosti večnega mesta razkazoval in tudi drugače pomagal.¹⁾ Vsled tega je Radkersburger ostal še znanprej župnik v Ptuj, kar razvidimo iz raznih listin. Dne 16. febr. l. 1516. javlja kot „Rector parochialis ecclie seti Georgii Petoviae“ Solnograškemu nadškofu Lenartu, da je po smrti kaplana Jerneja Renndich-a za altar sv. Ruperta v cerkvi sv. Jurija prezeniral duhovnika Mateja Zapph-a.²⁾

¹⁾ Muchar, VIII., 258.

²⁾ Izvirna listina na pergamentu v knezošk. arhivu v Mariboru.

L. 1517. dne 1. sept. podelil je župnijo sv. Lovrenca v Slov. gor., ki je bila vsled smrti župnika Andreja Pistorja izpraznjena, Urbanu Reherju, duhovniku iz Oglejske škofije. Ker pa je ta že l. 1519. resigniral, prezentiral je Jakob Radkerspurger, dne 26. apr. t. l. za ovo župnijo Mateja Montan-a.¹⁾

Nekaj dni poprej (19. apr. l. 1519.) podelil je Bernardinu Prettaller-ju, duhovniku Solnograške škofije, kaplanijo pri altari sv. Katarine v mestni cerkvi sv. Jurija v Ptui.²⁾

Poznej ne zasledimo njegovega imena več let v nobeni listini, še le l. 1535. se zopet imenuje. Dne 7. aprila t. l. poroča Solnograškemu nadškofu Mateju, da je po odhodu kaplana Jerneja Papasa v Strassgang kaplanijo v Ptuijski bolnišnici sv. Duha podelil Mihaelu Hennig-u iz Lipnice.³⁾

Istega leta (1535.) prišel je Lavantinski škof Filip Renner v Ptuj ter je pooblaščen od Solnograškega nadškofa Mateja, dne 28. okt. t. l. očistil od Turkov oskrunjeno pokopališče in presbiterij farne cerkve sv. Ožbalda pri Ptui in posvetil v omenjeni cerkvi dva nova altarja, enega v čast sv. Jakoba, drugega pa v čast sv. Marjeti. Isti vladika je takrat birmal ondi tudi blizo 2000 oseb.⁴⁾

L. 1532. prirazbijali so namreč Turki tudi pred Ptuj. Ker se močno utrjenega mesta niso mogli polastiti, ohladili so si svojo jezo nad predmestnimi hišami, osobito nad cerkvijo sv. Ožbalda zunaj mestnega ozidja, katero so dne 22. sept. t. l. do cela oropali in užgali. Vlada je oktobra t. l. ukazala, naj okoličanom, ki nimajo lastne strehe, odkažejo čez zimo stanovanje v mestu, božja služba za slov. ljudstvo se pa naj, dokler ne boče cerkev sv. Ožbalda popravljena, opravlja ali v cerkvi vseh Svetnikov ali pa, kar bi najbolje kazalo, v mestni cerkvi sv. Jurija. Vsled tega bila je dol. 1535 v mestni cerkvi vsako nedeljo in zapovedan praznik pri poznem opravi slovenska pridiga.

H koncu ovega poročila nahaja se še sledeča opazka: „Nation im Türknkrieg zu Petau gewesen anno im 32.: Albaneser, kriecken, wossner, wulgardier, Ratzen, wallachen, Arabier, Natalier, Sophier, Persier, Egypter.

Ungarn, Behaym, deutsch, windisch, crabatisch.“⁵⁾

¹⁾ ²⁾ in ³⁾ Izvirna listina na pergamentu v knezošk. arhivu v Mariboru.

⁴⁾ Zapisnik ordinacij Lavantinske škofije ima o tem sledeče: „1535. Vigesima octava Octobr. Reconciliauit Cimiterium et Chorom parroch. ecclie s. Osualdi prope Petau, Saltz. dioc. Et consecrauit duo altaria extr. chorom.

A sinistris altare in honore s. Jacobi apli maior. Reliquie in eodem de monte Caluarie, de s. Vito, Joachim, Vrsula et sodal.

A dextris in hon. sete Margarethe. Reliquie de monte Caluarie, de s. Joachim, Virgilio, Vrsula et sodal. Et confirmavit ibidem circiter 2000“.

⁵⁾ Deželni arhiv v Gradcu.

Župnik Jakob Radkerspurger je umrl 70 let star l. 1540. v Strassgangu, kjer je ob enem župnikoval.¹⁾ Da svojega življenja ni v Ptui končal, temu vzrok bil je protestantizem, ki je malo let poprej bil se tudi v Ptui vgnjezdil in blagemu župniku stare dni toliko ožretil, da se je odtegnil v Strassgang, katerega ova krivovera ni nikdar okužila.²⁾

Smešnica 41. Krčmar sedi pri mizi ter si reže kos za kosom mastne pečenke. Njegov sin, kaci 7 let, gleda očeta nekaj časa po strani, potem pa mu reče: Oče, kedar bom jaz oča, pa bom jedel pečenko, dal je bom tudi svojemu sinu.

Razne stvari.

(Blagoslovljenje.) V nedeljo, dne 6. oktobra se je izvršilo blagoslovljenje moške kaznilnice v Mariboru, vse blizo tako, kakor smo v zadnjem listu poročali. V pričo so bili gg.: drž. nadpravdnik, dr. Leitmeier, dež. predsednika namestnik, dr. Radač, župan iz Maribora A. Nagy in dr. Msg. Fr. Kosar so imeli po blagoslovljenji nagovor, kakor je preč. gospodu lastno, v prelepi besedi in do kaznjencev v slovenskem, nemškem in italijanskem jeziku.

(Popolno priznanje) izrekel je ministerski predsednik z naredbo od 14. sept. 1889 št. 3873 okrajnemu glavarju v Celji gosp. dr. Wagner-ju za njegovo požrtvovalno in spretno spolnjevanje dolžnosti, ter za taktno in energično postopanje zaradi vzdrževanja miru in reda ob priliki štrajka delavcev v Trbovljah.

(Imenovanje.) Gosp. Gabr. Majcen, doslej učitelj na slov. ljudski šoli v Mariboru, dobil je mesto učitelja na c. kr. vadnici v Mariboru.

(Obč. zastop.) „D. W.“ je trobila v svet, da je v Novi cerkvi pri Celji obč. zastop v rokah nemškutarjev, to pa po vsej krivici. Prejšnji župan, dober Slovenec, izvoljen je na novo za župana in mož iz stranke, kateri „D. W.“ služi, propadel je enoglasno, t. j. dobil je le eden glas, da naj postane župan.

(Ok. zastop) v Šoštanj je vsled novih volitev ta-le: G. Fr. Skubic, župan v Velenji, je načelnik in g. Ivan Vošnjak, trgovec v Šoštanj, je njegov namestnik. Odborniki pa so ti-le gg.: dr. J. Lipold, J. Scharner, M. Tajnik, M. Pristovšek, D. pl. Lapp in J. Vošnjak.

(Med seboj) tepó se nemški možje v mestnem zastopu na Ptui. Eden izmed njih je že mrtev, to se pravi, izstopil je iz odbora mestne hranilnice, ker so ga njegovi tovariši preveč grizli.

¹⁾ Janisch, top.-stat. Lexic. III., 1015; — Schmutz, IV., 106 in Beitr. z. k. steir. G. XXI., 27.

²⁾ Dr. M. Robič, Gesch. d. Protest. in der St., 54.